

УДК 101.1

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ А.ШЕПТИЦЬКОГО

Студ. Я. Дякон, гр. БДФmt-17

Науковий керівник доц. Т.І. Кадлубович

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Нині, як ніколи актуальною виступає образ воістину видатного культурно-релігійного діяча, мецената, «пастора черні» й духовного наставника українського народу, «князя церкви» – митрополита Андрея Шептицького. Саме на пошук у творчості митрополита Шептицького отого от духовно-філософського підґрунтя соціальної корисності й затребуваності його діянь і спрямоване дослідження. Головна мета роботи – змалювати основні ідейно-філософські візії «князя церкви». Для втілення мети поставлено такі завдання: дослідити філософські особливості світогляду митрополита; окреслити філософську проблематику етичності та моральності; виокремити поняття: ідеал людини – ідеал держави; змалювати значення доробку митрополита й вплив його на філософський світогляд мас.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом даного дослідження є спадок творів Андрея Шептицького. Предметом дослідження стали соціально-філософські погляди, що виокремилися з творчої спадщини митрополита.

Методи та засоби дослідження. Використовувались загальнонаукові та спеціальні методи, а саме: аналіз літератури, бібліографічний, аналітичний, описовий.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. У часи масового суспільного розчарування, згасання й занепаду, єдине, що залишається – вірити. Адже саме духовна сфера, та єдина віддушина, неторкана іншими, дає можливість переосмислювати випробування буденності, знаходячи вихід із важкого становища. Постать Андрея Шептицького, цієї непересічної особистості, завжди привертала увагу дослідників із різних сфер наукового й громадського життя. Його епістолярний доробок вважається одним із найцінніших надбань теології. А результати його меценатських діянь і досі плодами проростають, даруючи все нові й нові паростки духовності, плекаючи просвіту.

Результати дослідження. Актуальність даного дослідження зумовлена стрімкими змінними процесами, що відбуваються в суспільстві, зокрема певною ментально-духовною ретроспекцією, пошуком взірців для наслідування, що зумовлено стагнацією й самовтомленістю широкого загалу жорсткими реаліями. Це змушує шукати відповіді на затребувані, нагальні питання в творчості й діяннях знаних співвітчизників. Такою персоною, зокрема, виступає й митрополит Андрей Шептицький.

Як стверджує Ірина Магдиш, спеціаліст з питань культури Львівської міської ради – Шептицький, надзвичайно суперечлива, парадоксальна і багатогранна особистість. Якщо для галичан він, передовсім, очільник і поводитир Церкви, то для великої України може бути актуальним його меценатство, наприклад. Нам дуже потрібно зараз відродження такого феномену культури. І образ митрополита, який підтримує світське мистецтво, митців, культуру, створює музеї, викладає історію мистецтва, - чим не взірець?

У відомого літератора Леоніда Талалая, в статті «Роздуми... », читаємо: «Що ж, посміємось над романтикою, відкинемо казки та легенди, не будемо бачити зірок в калюжі. Тільки реальність! Страшна, оголена, абсурдна, жорстока. Ідолів немає,

авторитетів теж і попса - вершина культури! І далі: «...відсутнє духовне начало. Для духу немає місця...» [5].

Слід вказати, що чималу увагу аналогічній тематиці, свого часу приділяли такі науковці й дослідники як Оксана Шеремет, Юрій Чорноморець та Скринник Наталія. Також, значну увагу персоні Шептицького приділили Андрушко, Косьмій [2], Буджак [1], Назар [3], Івасів [4], Федик [4] та інші.

Етична доктрина митрополита базується на природних чеснотах – розсудливості, мужності, стриманості, акцентується увага на необхідності вольових зусиль щодо їх здійснення. Раціональний підхід і вольові зусилля індивідів забезпечують функціонування таких соціальних інститутів як сім'я, громада, громадські організації тощо.

У роботі розглянуто лишень незначну частину філософсько-теологічних та соціально-політичних поглядів митрополита Андрея Шептицького, що не дає можливості повного й усебічного розкриття всього безумовно значимого надбання «отця церкви».

Висновки. Таким чином, в роботі було осмислено чинники, що впливали на світоглядні основи й формування перших критичних уявлень про світ Андреем Шептицьким, філософського трактування подій, що відбувалися в житті «пастора черні», «прихід» до духовності й усвідомлення себе в ній; ми намагались виокремити та обґрунтувати визначення й трактування етичності та моральності, що містяться в теологічних напрацюваннях митрополита; також намагались досягти осмислення поглядів і ставлення митрополита щодо перспективного впровадження його ідейно-філософської спадщини та її впливу на розуміння подій прийдешності; розглянули принцип співвідношення й поєднання «ідеальної людини» та «держави», їх розбудову й шлях до самостворення, крізь призму твору «Як будувати Рідну Хату»; проаналізували далекоюсяжний і нинішньо-реальний вплив доробку митрополита Андрея Шептицького на філософське осмислення подій сучасності широким суспільним загалом. Зоставлена спадщина митрополита є унікальною за своєю багатогранністю, розмаїттям та доступним, збагненним розумінням для кожного охочого, що вкотре доводить – талановита людина, є талановиту в багатьох речах і талант свій здатна проявити скрізь, де тільки може прорости паросток чийхось добрих починань.

Ключові слова: *пастор-черні, філософське осмислення, етичність.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Буджак Михайло До першовитоків духовності. - Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. - С. 56-60.
2. Косьмій Михайло Морально-етичне вчення Андрея Шептицького. - Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. - С. 53 -56.
3. Назар Н. Моральність народу як передумова його розвитку і процвітання в контексті пастирських листів митрополита Андрея Шептицького // Збірник тез науково-практичної конференції «Вклад Андрея Шептицького в розвиток духовної спадщини українського народу», присвяченій 150-річчю від дня народження громадського та релігійного діяча Андрея Шептицького. - Львів 2014. - С. 26-28.
4. Спадщина Андрея Шептицького: духовність, діяльність, мораль. Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 150-річчю з дня народження митрополита Української Греко-Католицької Церкви Андрея Шептицького (Тлумач, 9 серпня 2015 р.) / упорядник А. А. Білас. - Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. - 92 с.
5. Талалай Леонід Роздуми про поезію. // Літературна Україна. - 2012. - №44.